

LIỄU PHÀM TỨ HUẤN

Tập 15

Chủ giảng: Tịnh Không Pháp Sư

Thời gian: 19/04/2001

Ban biên dịch: Pháp Âm Tuyên Lưu

**Địa điểm: Đài Truyền Hình Phụng Hoàng,
Thâm Quyển, Trung Quốc.**

Chư vị đồng học, xin chào mọi người! Chúng ta xem tiếp đoạn văn bên dưới:

Nếu muốn làm thiện tích đức, thì tuyệt đối không thể thuận theo những điều tai nghe mắt thấy, mà phải từ chỗ cội nguồn vi tế ẩn chứa trong tâm, dần dần gột rửa cho sạch. Nếu thuận là tâm cứu đời thì đó là ngay thẳng, còn như khởi lên một chút tâm nịnh đời thì đó là tà vạy. Nếu thuận là tâm thương người thì đó là ngay thẳng, còn như khởi lên một chút tâm hận đời thì đó là tà vạy. Nếu thuận là tâm tôn kính người thì đó là ngay thẳng, còn như khởi lên một chút tâm bốn cột đời thì đó là tà vạy. Những điều này đều phải phân biệt rõ ràng.

Đoạn này nói với chúng ta về cách phân biệt giữa “ngay thẳng” và “tà vạy”. Chúng ta phát tâm muốn tu thiện, phát tâm muốn tích đức, tuyệt đối đừng để bị mắt và tai lừa gạt. Mắt thích nhìn, tai thích nghe, nếu tùy thuận theo tâm tham này thì chúng ta sai rồi. Cần phải từ chỗ khởi tâm động niệm vi tế, đem tâm mình gột rửa sạch sẽ. Hay nói cách khác, tuyệt đối không để cho ý niệm tà ác làm ô nhiễm tâm thanh tịnh. Trong kinh Phật thường nói, trong kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo, đức Phật dạy chúng ta cương lĩnh tu học. Phật dạy, ngày đêm thường nghĩ thiện pháp, tu duy thiện pháp, quán sát thiện pháp, không để chút bất thiện nào xen vào, ý nghĩa hoàn toàn tương đồng với điều nói ở đây. Như vậy mới có thể khiến tâm mình hoàn toàn thanh tịnh, toàn là tâm cứu người giúp đời, đây gọi là ngay thẳng. Trong này tuyệt đối không xen tạp chút cong vẹo nào, cong vẹo chính là tự tư tự lợi. Bên dưới có ví dụ rất hay, nếu có một chút tâm nịnh bợ thể tục, thì đó là tà vạy, không phải ngay thẳng. “Đoan” là đoan trực, nhà Phật nói: “Trực tâm là đạo tràng”. Ở đây tiên sinh Liễu Phàm dùng đoan, đoan chính là trực, đoan tâm tức là trực tâm. Trái ngược

với đoan là “khúc”, trong tâm bạn còn một chút tâm nịnh bợ thể tục, như vậy là sai rồi.

Toàn là tâm thương người, thương người trong nhà Phật gọi là đại từ đại bi. Trong thương yêu này không có tình, nếu có cảm tình là sai rồi. Yêu này là tâm yêu thương thanh tịnh, yêu thương bình đẳng, yêu thương chân thành, đây là ngay thẳng. Nếu trong này còn có chút oán hận bất bình, những điều này vô cùng vi tế, chúng ta cần phải kiểm nghiệm trong đời sống hằng ngày. Ta xử sự, đối nhân, tiếp vật còn có ghét bỏ hay không? Còn có điều gì không thích hay chán ghét không? Nếu như còn những ý niệm này thì tâm chúng ta phát là tà vạy, tâm này không phải ngay thẳng, không phải trực tâm. Tâm thể của tâm bồ-đề là trực tâm, trong Khởi Tín Luận nói: “Trực tâm, thâm tâm, đại bi tâm”, đây gọi là tâm bồ-đề. Bồ-đề nghĩa là giác ngộ, người thật sự giác ngộ thì tâm họ là trực tâm. Tự thọ dụng là thâm tâm, thâm tâm là háo thiện háo đức. Thiện này ở trước có nói, như thế nào gọi là háo thiện? Niệm niệm lợi ích người khác, niệm niệm lợi ích chúng sanh, đây là thiện. Nếu trong đó xen tạp ý niệm tự lợi thì đây là bất thiện. Nếu như không hiểu rõ ràng sáng tỏ tiêu chuẩn này, quả thật như người xưa nói, bạn tưởng là tu thiện, đâu ngờ đang tạo ác! Cho nên, bạn tu hành bao nhiêu năm nhưng đều không có cách gì thay đổi được vận mệnh, bạn đều không đạt được thành tích tốt. Rốt cuộc khuyết điểm phát sinh ở đâu, bản thân không hề hay biết.

Cho nên, Liễu Phàm Tứ Huán là một cuốn sách hay, đọc tỉ mỉ. Sau khi đọc xong, nghiền ngẫm tường tận, nghiêm túc kiểm điểm lại mình thì bản thân liền hiểu rõ, biết được làm sao tu thiện, làm sao tích đức. Toàn là tâm cung kính người khác, hai ba năm lại đây chúng ta đề xướng sống trong thế giới biết ơn. Bất luận là thuận cảnh hay nghịch cảnh, thiện duyên hay ác duyên, đều không để nó ở trong tâm. Chỉ để lòng yêu thương, lòng biết ơn ở trong tâm, đây là ngay thẳng. Nếu như còn xen tạp một chút tâm bõn cợt thể nhân thì đó chính là tà vạy. Những điều này cần phải phân biệt thật rõ ràng. Bên dưới nói với chúng ta như thế nào gọi là âm dương.

Thế nào là âm thiện và dương thiện?

Thiện có “âm thiện”, có “dương thiện”.

Làm việc thiện mà để người biết thì đó là dương thiện, còn làm việc thiện mà không ai biết thì đó là âm đức. Âm đức thì trời sẽ ban phước báo, còn dương thiện thì được người tán dương. Được người tán dương cũng là phước báo.

Hiện nay bạn tu phước, hiện nay đã hưởng hết phước rồi.

Danh tiếng là điều trời đất cấm kỵ, nếu người nào hưởng danh tiếng nhưng không thật sự xứng đáng thì đa phần đều chuốc lấy tai họa. Còn người không có tội mà bị oan, chịu tiếng xấu thì con cháu tự nhiên sẽ hưng thịnh. Âm thiện và dương thiện thật sự rất vi tế.

Đoạn này nói rất hay! Dương thiện và âm thiện dễ hiểu, dễ hiểu hơn nhiều so với “ngay thẳng, tà vạy” ở phía trước. “Dương” là hoàn toàn hiển lộ ra, việc tốt bạn làm mọi người đều biết, báo chí biểu dương bạn, trình truyền hình cũng phát sóng tán dương bạn, những việc tốt bạn làm đều được báo hết rồi. “Âm thiện” là việc thiện bạn làm không ai hay biết, bản thân cũng không nói với bất kỳ ai. Điều này rất hay, đây gọi là âm đức, tích âm đức. “*Âm đức thì trời sẽ ban phước báo*”, tương lai bạn được quả báo sâu dày, được quả báo thù thắng, được quả báo lâu xa. Nếu là “dương thiện”, người ta khen ngợi tán thán bạn, cung kính bạn, đây cũng là quả báo, bạn đều đã nhận hết. Ngày nay, thông thường trong xã hội nói danh tiếng vang xa, khi nhắc đến không ai mà không biết. Đây cũng là phước, đều được báo hết rồi, thực tế mà nói, đây không phải là việc tốt.

Nhưng cổ nhân có nói: “Thật có tài đức thì tự nhiên nổi danh”, bạn thật sự có đức, tự nhiên có người khen ngợi. Dù bạn có lẩn trốn kín đáo đến đâu cũng sẽ có ngày bị người phát hiện. Bị người phát hiện thì người ta sẽ tán dương. Ví dụ đại sư Ấn Quang trong thời cận đại, suốt đời ngài tu thiện tích đức, tích âm đức, không ai biết đến ngài. Đến lúc ngài 70 tuổi, có mấy vị cư sĩ như Từ Uất Như, là các đại cư sĩ ở đầu năm Dân Quốc, đều là những người có học vấn, có đạo đức. Họ đi triều bái núi Phổ Đà, gặp được đại sư Ấn Quang ở Tàng Kinh Các trên núi Phổ Đà, cảm thấy phong độ và ngôn luận của pháp sư Ấn Quang không giống với những người xuất gia khác. Do đó thường thân cận ngài, thường thỉnh giáo ngài, sau đó mới biết vị pháp sư này là người thật sự có đức hạnh. Họ trở về Thượng Hải, viết không ít bài văn phát biểu trên báo và tạp chí, do vậy danh tiếng của đại sư Ấn Quang cũng từ đó được truyền ra. Đây không phải đại sư nhờ họ, mà do những người này thật sự thấy

được một vị cao tăng đại đức như thế, nên giới thiệu phổ biến đến khắp quần chúng. Đây gọi là “thật có tài đức thì tự nhiên nổi danh”, danh này không phải hư danh, thật sự có đức hạnh chân thật, chúng ta cần phải hiểu.

Tiên sinh Liễu Phàm nói tiếp: “*Danh tiếng là điều trời đất cảm kỳ*”, trời đất quý thân đều cảm kỳ. Cho nên, danh không phải là điều tốt, nổi tiếng không phải chuyện tốt. “*Nếu người nào hưởng danh tiếng, nhưng danh không xứng với thực thì đa phần đều chuốc lấy tai họa*”. Trong lịch sử chúng ta thấy được điều này, trong xã hội hiện nay, bạn quan sát tường tận, đó là quả báo hiện đời! Người quá nổi tiếng, nhưng không có đức hạnh thật sự thì họ thường gặp những tai họa bất ngờ. Hưởng danh vọng lớn ở thế gian, dễ nổi tiếng nhất là những người nào? Ở Trung Quốc, ở nước ngoài mọi người đều biết, minh tinh điện ảnh dễ nổi tiếng nhất. Họ nổi tiếng, đó cũng là phước báo. Nếu họ không có đức hạnh thật sự thì thường hay gặp phải những tai nạn bất ngờ. Chúng ta thấy những minh tinh nổi tiếng ở Trung Quốc và nước ngoài, minh tinh nổi tiếng, người thật sự chết được an lành không nhiều. Tiên sinh Liễu Phàm nói câu này có ứng nghiệm, không chỉ là thế giới điện ảnh, mà trong bất kỳ ngành nghề nào. Nếu không có đức hạnh chân chánh, danh vọng của họ càng cao thì cơ hội tiềm ẩn những tai họa bất ngờ càng nhiều, chúng ta phải biết điều này.

“*Người không có tội mà bị oan, chịu tiếng xấu*”. Người này không có sai lầm, là một người thiện, một người tốt hành thiện tích đức. Nhưng họ bị người khác sỉ nhục, bị người hiểu lầm, tiếng xấu truyền xa. Mọi người nhắc đến người này, đều mắng họ vài câu. Trái lại đây lại là việc tốt, tốt ở đâu? Tội chướng của họ đều được báo hết rồi. Mỗi người thấy họ đều trừng mắt một cái, mắng họ vài câu, đây cũng là quả báo, khiến cho tội chướng từ vô thủy kiếp đến nay của họ đều được báo hết rồi. “*Con cháu tự nhiên sẽ hưng thịnh*”, con cháu của họ thường đột nhiên phát đạt. Cũng có số ít, lúc bản thân lớn tuổi phước báo hiện tiền. “*Quả báo của âm đức và dương đức rất vi tế*”, quả báo của âm đức và dương đức vô cùng vi tế! Không thể không phân biệt rõ ràng. Chúng ta đoạn ác tu thiện, tích lũy công đức nên làm như thế nào, tự mình phải hiểu rõ. Bên dưới đoạn thứ tư:

Thế nào là đúng đắn và sai lầm.

Thiện có đúng, có sai. Tiên sinh Liễu Phàm đưa ra một ví dụ trong lịch sử.

Nước Lỗ có điều luật.

Nước Lỗ là quê hương của Khổng lão Phu tử thời Xuân Thu.

Nếu người nước Lỗ bỏ tiền ra chuộc người dân đang làm nô tỳ ở các nước chư hầu đều có thể đến quan phủ nhận lại tiền.

Đây là pháp luật của nước Lỗ, người nước Lỗ gặp lúc khó khăn, bị người ta bán sang nước khác làm nô tỳ. Người nào có thể chuộc những người này về thì triều đình nước Lỗ sẽ thưởng tiền cho họ.

Tử Cống chuộc người về nhưng không nhận thưởng, Khổng Tử nghe vậy trách ông rằng: Trò Tứ làm vậy là sai rồi.

Tử Cống là học trò của Khổng tử, ông chuộc người, sau khi chuộc người về, không nhận phần thưởng của triều đình, Khổng tử nghe xong đã trách cứ ông. “Tứ” là tên của Tử Cống, “thất chi” là người sai rồi! Sai ở đâu? Bên dưới nói:

Bậc thánh nhân làm việc gì đều có thể thay đổi phong tục tập quán, giáo hóa chúng sanh, không phải chỉ làm theo ý thích của riêng mình.

Khổng Phu tử giáo huấn, nói vì sao Tử Cống sai? Thánh hiền nhân làm việc, họ có một nguyên tắc, nguyên tắc này là nhất định có thể thay đổi phong tục tập quán. Hay nói cách khác, là giúp xã hội cải thiện phong tục không tốt, việc này có thể làm. Có thể giáo hóa nhân dân, làm gương cho nhân dân. Hiện nay, chúng tôi đi giảng kinh ở khắp các nơi, đưa ra một đề mục là: “*Học vi nhân sự, hành vi thế phạm*”, chính là ý này. Những gì chúng ta học, nhất định có thể làm tấm gương cho xã hội đại chúng thì chúng ta cần phải học, không thể làm gương cho đại chúng xã hội thì chúng ta không nên học. Chúng ta không lãng phí thời gian, không lãng phí tinh lực vào đó. Hay nói cách khác, những thứ nhất định có lợi ích cho xã hội, lợi ích cho chúng sanh thì chúng ta cần siêng năng nỗ lực học tập. Có thể làm gương, làm mô phạm cho xã hội đại chúng, điều này chúng ta phải làm. Tử Cống chuộc người mà không nhận tiền thưởng, chưa đủ làm tấm gương cho người đời, cho nên Khổng Phu tử trách ông. “*Không phải chỉ làm theo ý thích của riêng mình*”, không được tùy theo sở thích của riêng mình. “Tôi thích làm như vậy”, không thể như thế được, bạn phải chú ý đến xã hội đại chúng.

Nay nước Lỗ, người giàu có ít, người nghèo khổ nhiều.

Ông nói tình hình xã hội trước mắt của nước Lỗ, người giàu có rất ít, người nghèo khó lại nhiều.

Nhận tiền thưởng mà bị xem là tham tài không liêm khiết.

Tử Cống chuộc người, nhận tiền thưởng của triều đình thì cảm thấy mình không liêm khiết, sự ảnh hưởng này quá lớn.

Vậy ai còn dám tiếp tục chuộc người nữa.

Ai còn dám đi chuộc người nữa? Chuyện này đã bị Tử Cống phá hoại rồi. Nói cách khác, cần phải hiểu ý của thánh nhân, Tử Cống chuộc người nhất định phải hoan hỷ nhận tiền thưởng của triều đình. Khuyến khích người có tiền trong xã hội chuộc con dân của nước mình đang làm nô lệ ở nước ngoài trở về, như vậy mới là việc tốt. Hôm nay, ông chuộc người không nhận thưởng, tưởng rằng mình rất liêm khiết, còn nhận thưởng là không liêm khiết. Đối với bản thân ông mà nói thì không sao, nhưng đối với toàn thể phong tục xã hội mà nói thì ông sai rồi.

Từ nay về sau sẽ không có ai chuộc dân nước Lỗ ở các nước chư hầu về nữa.

Các nước chư hầu là chư hầu ở nước khác, còn ai đi chuộc người nữa đây? Do đây có thể biết, tiêu chuẩn đúng và sai của thánh nhân khác với tiêu chuẩn đúng và sai của người bình thường. Bên dưới lại đưa ra một ví dụ:

Tử Lộ cứu một người sắp chết đuối, người ấy mang một con trâu đến để tạ ơn, Tử Lộ tiếp nhận. Khổng tử biết chuyện vui mừng nói: “Từ nay nước Lỗ sẽ có nhiều người cứu kẻ chết đuối”.

Đây là cách nhìn của Khổng Phu tử, Tử Lộ cũng là học trò của Khổng Phu tử, ông thấy một người rơi xuống nước, sắp chết đuối. Ông liền xuống cứu người này lên, người này rất cảm kích ông, tặng ông một con trâu để cảm ơn, Tử Lộ bèn tiếp nhận. Tử Lộ không cự tuyệt, mà tiếp nhận, Khổng lão phu tử nghe xong rất vui. Khổng Phu tử nói, từ nay về sau nước Lỗ sẽ có rất nhiều người xuống nước cứu những người sắp chết đuối. Vì sao vậy? Nhận sự trả ơn của người khác. Hai việc này:

Theo cách nhìn của người thế tục thì Tử Cống chuộc người không nhận tiền thưởng là tốt.

Điều này đáng được khen ngợi.

Tử Lộ cứu người nhận trâu là xấu.

Tử Lộ không sánh bằng Tử Cống, nhưng:

Không tử lại khen Do mà chê Tử.

Cách nhìn của Không tử không giống với chúng ta, ông khen ngợi Tử Lộ. “Do” là tên của Tử Lộ, “Tử” là tên của Tử Cống. Ngài khen ngợi Tử Lộ, trách cứ Tử Cống.

Từ đó biết rằng, việc làm thiện không xét theo sự việc đang xảy ra, mà phải xét đến thói tề ảnh hưởng về sau; không xét theo thời gian ngắn, mà phải xét đến ảnh hưởng lâu dài; không xét cho bản thân, mà phải xét đến khắp thiên hạ.

Ba câu này rất quan trọng! Chúng ta phải ghi nhớ thật kỹ. Chúng ta hành thiện, ảnh hưởng của việc thiện này phạm vi phải rộng, thời gian phải dài, thì điều thiện này là “đúng”, đây là thiện lớn. Nếu phạm vi ảnh hưởng nhỏ, thời gian ảnh hưởng ngắn, thì đây là thiện nhỏ. Trong đoạn này nói là “thiện sai”. *“Không xét theo việc đang xảy ra, mà phải xét đến thói tề ảnh hưởng về sau”*. “Lưu tề”, hiện nay gọi là ảnh hưởng. *“Không xét theo thời gian ngắn, mà phải xét đến ảnh hưởng lâu dài”*, tuyệt đối không phải chỉ trong một lúc, mà thời gian ảnh hưởng của nó phải lâu dài. *“Không xét cho bản thân, mà phải xét đến khắp thiên hạ”*, không phải chỉ riêng mình đạt được lợi ích, mà người khắp trong thiên hạ đều được lợi ích, cái thiện này là đúng.

Việc làm hiện thời tuy là thiện nhưng ảnh hưởng về sau lại là hại người, vậy thì việc đó giống như thiện nhưng kỳ thật lại là sai lầm.

Trường hợp của Tử Cống chính là như vậy, việc thiện ông làm hiện nay dường như là việc thiện, nhưng ông để lại ảnh hưởng không tốt. Ảnh hưởng này sẽ trở ngại rất nhiều người đi chuộc người về nước. Bạn trở ngại người khác, thì chẳng phải là hại người ư? Cho nên, việc này giống như thiện nhưng thực tế không phải thiện. Đạo lý này rất sâu sắc, rất ít người nhận ra điều này, chỉ có bậc thánh nhân thấy ra được.

Việc làm hiện thời tuy là bất thiện nhưng ảnh hưởng về sau lại là giúp người, vậy thì việc đó giống như bất thiện nhưng kỳ thật lại là đúng đắn vậy!

Tử Lộ chính là như vậy, Tử Lộ cứu một người, người đó tặng ông một con trâu, ông bèn tiếp nhận. Hình như là không thiện, nhưng ông có thể ảnh hưởng người khác. Khiến người khác nghe được việc làm của Tử Lộ, khi họ thấy người rơi xuống nước, cũng rất dũng cảm xuống nước cứu người. Điều này xem ra dường như bất thiện, nhưng thực tế lại là thiện.

Ở đây chỉ nêu ra một ví dụ để bàn luận mà thôi.

Đây là đưa ra một sự việc để nói.

Còn những việc khác, giống như nghĩa nhưng không phải nghĩa; như lễ nhưng không phải lễ; như tín nhưng không phải tín; như từ ái nhưng không phải từ ái. Những việc như vậy đều phải biết phân biệt lựa chọn.

Việc đúng và sai quá nhiều, chúng ta đều phải hiểu. Như thế nào gọi là “nghĩa”? Như thế nào gọi là “bất nghĩa”? Chúng ta đều phải có năng lực để phân biệt. Như thế nào là “lễ”? Như thế nào là “tín”? Như thế nào là “từ bi chân thật”? Trong này ví dụ, có người làm việc xấu, làm việc ác, nhất định phải trừng phạt họ, tuyệt đối không thể tha thứ cho họ. Có người tha thứ cho tội nhân này, việc này có được gọi là nghĩa hay không? Bạn nhất định phải quan sát người này, nếu người xấu này làm sai mà được tha thứ, trái lại họ còn to gan hơn, tương lai họ càng làm nhiều chuyện xấu hơn, khiến rất nhiều người bị hại, vậy thì sự tha thứ của bạn là sai lầm. Nếu bạn cảnh cáo họ, trừng phạt họ, về sau họ không dám làm xằng làm bậy nữa thì đây là việc nghĩa thật sự. Loại việc này là *“như nghĩa nhưng không phải nghĩa”*. “Lễ” là điều mà mỗi người đều có, nhưng cần phải có chừng mực. Lễ phép đối với người là lễ. Nếu nịnh hót, khen ngợi một cách quá đáng, khiến người này dần dần khởi tâm ngạo mạn, thì đây gọi là “không phải lễ”. Cho nên, trong cuộc sống hằng ngày, chúng ta không thể không cẩn thận, không thể không lưu ý.

Chữ tín rất quan trọng, nhưng cũng phải xem tình huống. Nếu giữ chữ tín nhỏ, đây là tín, nhưng vì giữ chữ tín nhỏ mà mất đi chữ tín lớn, vậy thì sai rồi. Thánh nhân chú ý chữ tín lớn, đôi khi có thể bỏ qua chữ tín nhỏ, đây gọi là *“như tín nhưng không phải tín”*. “Từ” là từ ái, từ ái không được quá đáng, từ ái quá thường biến thành không nhân từ, *“như từ ái nhưng không phải từ ái”*. Những điều này đều nói,

bạn vốn dĩ là tốt, nhưng dùng phương pháp không thích đáng. “Nghĩa” là tốt, nhưng bạn dùng sai. “Lễ” là tốt, nhưng bạn cũng dùng sai. “Thành tín” là tốt, nhưng bạn cũng dùng sai. “Từ bi” là tốt, nhưng bạn cũng dùng sai. Nhà Phật thường nói: “Từ bi đa họa hại, phương tiện xuất hạ lưu”. Từ bi và phương tiện là phương pháp dạy học quan trọng nhất trong Phật giáo. Nhà Phật thường nói: “Từ bi làm gốc, phương tiện làm cửa”, vậy tại sao từ bi lại biến thành họa hại, phương tiện thành ra hạ lưu? Vì dùng không thỏa đáng. Tưởng là từ bi nhưng thực tế không phải từ bi, tưởng là phương tiện nhưng thực tế không phải phương tiện, dùng sai rồi. Đoạn thứ năm nói về “lệch lạc và chánh đáng”.

Thế nào gọi là lệch lạc và chánh đáng, xưa có ông Lữ Văn Ý.

Đây là nói Lữ Nguyên.

Khi mới từ chức Tể tướng trở về quê nhà, dân chúng khắp nơi đều kính ngưỡng như Thái Sơn, Bắc Đẩu. Có một người cùng quê, uống rượu say chửi mắng ông, nhưng ông không giận, nói với người hầu rằng: “Người này say rồi, đừng so đo với hắn”, rồi đóng cửa lại không quan tâm đến. Năm sau, người này phạm tội tử hình bị bắt giam vào ngục. Lữ Văn Ý biết chuyện lấy làm hối hận, nói: “Phải chăng khi xưa ta lưu tâm đến chuyện đó, bắt hắn đến quan phủ trị tội, có thể do bị trừng phạt nhỏ mà ngăn được tội ác lớn. Khi ấy ta chỉ muốn giữ lòng nhân hậu, nhưng không ngờ lại nuôi dưỡng cái ác của kẻ ấy, dẫn đến tội tử hình như ngày hôm nay. Đây là có lòng tốt nhưng lại làm ra việc ác vậy!”

Lữ Văn Ý Công, Văn Ý là thụy hiệu, tên của ông là Nguyên, Lữ Nguyên, hiệu là Phùng Nguyên. Ông là người huyện Tú Thủy, tỉnh Triết Giang, sanh vào năm Anh Tông Chính Thống triều nhà Minh, từng làm Tể tướng. Người này rất tốt, là một người tốt, một bậc trưởng giả trung hậu. Khi ông từ chức Tể tướng trở về quê, “*Khi mới từ chức Tể tướng*”, đó là ông cáo lão hồi hương. Sau khi từ chức trở về cố hương, là về quê nhà. Tuy ông từ chức Tể tướng, nhưng đức hạnh và sự nghiệp của ông, “*Dân chúng khắp nơi đều kính ngưỡng như Thái Sơn, Bắc Đẩu*”, tức là ông được đại chúng xã hội tôn kính, ngưỡng mộ như Thái Sơn, Bắc Đẩu, hai từ Thái Sơn, Bắc Đẩu là hình dung từ.

Có lần ông gặp một người cùng quê, người đồng hương, say rượu mắng ông. “*Ông không nổi giận*”, nghe người say rượu này chửi mắng nhưng ông không động

tâm. Nói với tùy tùng của ông rằng, ông ta đã say, không nên so đo tính toán với ông ta nữa. Không để ý đến ông ta, rồi “*đóng cửa lại không để ý đến anh ta nữa*”. Một năm sau, người này phạm tội tử hình bị giam vào ngục. Lữ tiên sinh nghe thấy sự việc này bắt đầu hối hận, ông nói nếu năm ngoái khi ông ta say rượu mắng ta, ta bắt ông ta đưa đến quan phủ trị tội. Trùng phạt tội nhỏ này có thể khiến ông ta sinh khởi tâm cảnh giác, không đến nỗi ông ta dám tạo ra chuyện ác lớn đến như vậy. Ông nói, lúc đó ta chỉ muốn giữ tâm nhân hậu, không ngờ ngược lại đã dưỡng thành tội ác cho ông ta như vậy, “*chẳng ngờ dẫn đến tội tử hình như hôm nay*”. Việc này là dùng tâm thiện nhưng làm việc ác.

Có người dùng tâm ác nhưng lại làm việc thiện.

Lại nói một trường hợp tương phản.

Như có một gia đình giàu có nọ.

Có một gia đình giàu có.

Gặp năm mất mùa.

Gặp phải năm mất mùa đói kém.

Người dân nghèo đói, cướp gạo thóc nơi chợ búa ngay giữa ban ngày.

“Túc” là lương thực, lúa gạo. Gặp năm mất mùa, người nghèo đói cướp lương thực ngay giữa ban ngày. Gia đình giàu có này, nhà họ có lương thực, người nghèo đến nhà họ cướp lương thực.

Báo lên quan huyện nhưng quan huyện không giải quyết.

Nhà giàu này cáo trạng lên quan huyện, quan huyện không để ý đến.

Nên dân nghèo càng làm càng làm quấy.

Những người nghèo này đi cướp bóc càng lộng hành hơn.

Vậy là người nhà giàu này bèn tự bắt những người cướp bóc đó lại trùng phạt, nhờ vậy mà bình định được đám dân nghèo đó, nếu không làm vậy ắt cả vùng sẽ bị loạn.

Người nhà giàu này bị ép không còn cách nào khác, tự thiết lập hình phạt riêng trong nhà mình, bắt những người trộm cắp này về thẩm phán, trùng phạt, nhờ

vậy mà bình định được chuyện trộm cướp này. Nếu không họ sẽ biến thành bạo dân, làm nhiều loạn trật tự trị an của xã hội. Đây là đưa ra một ví dụ, ông ta dùng ác tâm nhưng lại làm được một việc tốt.

Do vậy việc thiện là chánh, việc ác là lệch, điều này ai cũng biết.

Điều này mọi người đều biết.

Dùng tâm thiện mà làm thành việc ác, đó gọi là trong chánh có lệch. Dùng tâm ác mà làm thành việc thiện, đó gọi là trong lệch có chánh. Những điều này không thể không biết.

Nếu chưa hiểu thấu triệt chân tướng sự thật của những đạo lý này, thì chúng ta thường cho đây là việc thiện, nhưng chưa chắc là chân thiện. Cho nên, hành thiện phải chú ý rất nhiều điều. Đoạn bên dưới nói:

Thế nào gọi là một phần và viên mãn.

Bạn hành thiện, nhưng công đức của việc thiện này có viên mãn hay không? Hay chỉ có một phần?

Kinh Dịch nói: “Thiện không tích thì không đủ để thành danh. Ác không tích thì không đủ để diệt thân”.

Đây là trích dẫn hai câu trong Kinh Dịch, thiện và ác đều phải dựa vào tích lũy thì báo ứng mới hiện tiền.

Kinh Thư nói: “Tội ác của nhà Thương chồng chất”.

Đây là một câu trong Kinh Thư. Cuối triều đại nhà Thương tạo quá nhiều tội nghiệp, cho nên Vũ Vương khởi nghĩa diệt Ân, Thương. Bên dưới dùng ví dụ để nói rõ:

Như cát đổ trong kho vậy.

Cát giữ đồ vật vào trong kho.

Nếu siêng năng tích chứa ắt kho sẽ đầy.

Chúng ta rất cần mãn, thường xuyên tích lũy thì nó sẽ đầy.

Nếu biếng trễ không tích chứa thì kho không thể đầy.

“Giải” là giải đãi, không thường tích lũy thì nó sẽ không đầy được.

Đây là một cách nói về một phần và viên mãn.

Đây là một cách nói về thiện một phần hay thiện viên mãn. Cần phải hiểu cách nói này, tức là siêng năng tích lũy thì việc thiện của bạn là viên mãn. Nếu như giải đãi, đôi lúc gặp được thì làm một chút việc thiện, không để tâm vào việc lợi ích tất cả chúng sanh, thì bạn làm việc thiện này chỉ được phân nửa, không làm được viên mãn, đây là một cách nói. Bên dưới lại đưa ra thêm một cách nói nữa, ông đưa ra một ví dụ:

Xưa có một cô gái đến chùa.

Đây là nói trước đây có một cô gái trong gia đình nọ đến chùa.

Muốn cúng dường nhưng lại không có tiền. Cô chỉ có hai xu tiền, liền đem ra cúng hết. Vị tăng trụ trì thấy vậy bèn đích thân ra làm lễ sám hối cho cô.

Đây là một cô gái nghèo, trên người chỉ có hai xu tiền, cô đem hai xu tiền này cúng dường cho chùa. Trụ trì của chùa, “chủ tịch” chính là hòa thượng trụ trì, đích thân ra tụng kinh sám hối cho cô.

Về sau, cô được tuyển vào cung vua, được thọ hưởng phú quý. Sau đó, cô lại mang mấy ngàn lượng bạc đến chùa cúng dường.

Mấy năm sau, cô gái này được tuyển vào cung làm phi tần, hưởng thụ phú quý của nhân gian. Cô mang “*mấy ngàn lượng bạc đến chùa cúng dường*”, lần này cô đến chùa đại khái là để hoàn nguyện. Lúc trẻ thường đến chùa này thắp hương cầu nguyện, đời này quả nhiên được phú quý. Cô trở lại chùa thắp hương, đem theo rất nhiều tài vật để bố thí.

Hòa thượng trụ trì chỉ bảo đồ đệ ra làm lễ hồi hướng cho cô mà thôi.

Vị hòa thượng trụ trì này không đích thân hồi hướng cho cô, chỉ bảo đồ đệ thay mình ra làm lễ hồi hướng cho cô là được rồi.

Cô không hiểu, hỏi rằng.

Cô gái này hỏi.

Trước đây con chỉ cúng dường hai xu tiền nhưng lại được thầy đích thân làm lễ sám hối.

Cô nói, trước đây lúc con còn trẻ đến đây, con cúng dường hai xu tiền, thầy lại đích thân ra sám hối cho con.

Nay con cúng dường cả ngàn lượng bạc nhưng thầy lại không ra làm lễ hồi hướng, là vì sao vậy?

Hôm nay con đến đây, mang theo mấy ngàn lượng bạc để cúng dường, nhưng thầy lại không hồi hướng cho con, như vậy là vì sao?

Hòa thượng nói.

Lão hòa thượng nói rằng:

Trước đây, tiền tuy ít nhưng tâm cúng dường của cô chân thành. Nếu lão tăng không đích thân ra sám hối thì không đủ báo đáp công đức ấy của cô. Nay tài vật tuy nhiều nhưng tâm cúng dường không được chí thiết như trước nữa.

Trước đây, cô đến chùa thắp hương lạy Phật cúng dường hai xu tiền, nhưng tâm cô chân thành. Tôi không đích thân sám hối cho cô thì không thể báo đáp được công đức của cô. Hôm nay, tuy cô đem rất nhiều tài vật đến cúng dường, nhưng tâm cô không chân thành, khẩn thiết như trước đây nữa.

Nên bảo đệ đệ thay tôi ra làm lễ sám hối là được rồi.

Tôi bảo đệ tử thay tôi ra sám hối cho cô là được rồi. Chúng ta cần suy nghĩ tường tận điều này.

Cho nên ngàn lượng bạc này là một phần, còn hai xu tiền kia là viên mãn.

Việc thiện này là chân tâm, bố thí tuy ít nhưng phước thiện mà cô đạt được là viên mãn. Không thành tâm, khi cô làm quý phi, tục ngữ thường nói được làm nương nương, khó tránh khỏi mang theo tập khí cống cao ngã mạn của người phú quý, nên công đức của cô bị tổn giảm. Lúc này cô đến lễ Phật, có quân lính đi trước dẹp đường, theo sau hộ vệ, cống cao ngã mạn. Trên thực tế, phước mà cô tu mới chỉ có thiện một phần mà thôi. Bên dưới tiên sinh Liễu Phàm lại kể một câu chuyện:

Chung Ly truyền pháp luyện đơn cho Lữ Động Tân.

Hán Chung Ly là một trong tám vị tiên, ông muốn độ Lữ Động Tân, dạy Lữ Động Tân.

Phép biến sắt thành vàng để có thể cứu giúp người.

Nếu bạn muốn cứu người cùng khổ thì cần phải có tiền, ông có một pháp thuật có thể “biến sắt thành vàng”.

Lữ Động Tân hỏi: “Sau này vàng có biến trở lại thành sắt không”.

Tôi biến sắt này thành vàng, có bị biến lại thành sắt không, số vàng này có bị trở lại thành sắt không? Hán Chung Ly nói:

Ông nói: “500 năm sau vàng đó sẽ trở lại thành sắt”.

Ông nói 500 năm sau vàng sẽ trở lại thành sắt.

Lữ Động Tân nói: “Như vậy sẽ hại người 500 năm sau, tôi không muốn học nữa”.

Tôi không làm việc này, không cần.

Đáp:

Hán Chung Ly nói:

Tu tiên phải tích lũy đủ 3.000 điều thiện, nhưng một câu nói này của ông thì 3.000 điều thiện đã viên mãn rồi. Đây là một cách giải thích khác.

Ông nói về “một phần” và “viên mãn” đã đưa ra ba trường hợp, ba cách nói để chứng minh. Chúng ta phải suy nghĩ tường tận, chúng ta tu thiện tích đức, rốt cuộc thiện của mình là thiện một phần hay là thiện viên mãn? Hiện tại chúng ta được quả báo là viên mãn hay là có khiếm khuyết? “Một phần” nghĩa là khiếm khuyết, chúng ta không thể không hiểu điều này. Người học Phật, thông thường bản chất đều tốt, tâm đều thiện, đáng tiếc là họ không có trí tuệ này, không có kiến thức này. Cho nên, trên phương pháp và lý luận có sai lệch, vì thế tu thiện thường đạt được quả báo không viên mãn, đạo lý chính là như vậy. Chúng ta không đọc những cuốn sách như vậy thì làm sao có thể nghĩ đến được? Hy vọng sau khi chúng ta học xong, quay đầu kiểm điểm lại xem hành vi tạo tác trong cuộc đời của mình đáng được quả báo như thế nào.

Tốt rồi, hôm nay chúng ta giảng đến đây.